УДК 376.016:81'243]:37.091.33:[82-343:316.663.5](045)

https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2(30)-1315-1324

Павлюк Вікторія Ігорівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20300, тел.: (063) 857-5308, https://orcid.org/ 0000-0002-9612-2218

МЕТОД КАЗКОВО-РОЛЬОВОЇ ГРИ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ

Анотація. У статті розглянуто метод казково-рольової гри у навчанні іноземних мов в умовах інклюзії, представлено модель ефективного навчання дітей з особливими потребами англійської мови із застосуванням методу казково-рольової гри. Обґрунтовано роль і значення використання комунікативних рольових ігор у роботі з дітьми з особливими потребами. Висвітлені етапи проведення рольової гри. З'ясовано, що під час рольової гри корисно включати різні моделі взаємодії учнів і вчителя, зокрема роботу в парах, в окремих групах та індивідуальну роботу на занятті в залежності від вад розвитку дитини. Підкреслено важливість адаптації змісту навчальних матеріалів під потреби учнів з особливими потребами. Робота з дітьми з особливими потребами, безумовно, особлива, а тому й навчання англійської мови унікальне для таких дітей та є складним і багатоетапним завданням націленим на розвиток мислення, пам'яті, уваги, уяви, тощо. Зазначено, що в процесі навчання іноземних мов дітей з особливими потребами можуть виникати труднощі, на кшталт труднощів з пам'яттю, висока тривожність, низькі продуктивні навички, розуміння корисності іноземної мови для майбутньої цілі, низька мотивація для успішного навчання, впевненість у собі, незалежність у виконанні завдань, підтримка інших (вчителів, батьків, суспільства), тощо. Для подолання вищезазначених труднощів необхідним є пошук нових форм і методів навчання іноземних мов. Запропоновано ряд рекомендацій у роботі з дітьми з особливими потребами у вивченні іноземних мов, зокрема персоналізація процесу навчання, цікаві форми проведення занять, завдання на вибір посильні для виконання, ознайомлення учнів з культурою мови, невимушена атмосфера навчання, та ін.

Ключові слова: інклюзивна освіта**, казково-**рольова гра, учні з особливими потребами, метод комунікативного навчання, мультисенсорне навчання, ефективність навчання, мотивація навчальної діяльності.

Pavliuk Viktoriia Ihorivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Foreign Languages, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 2 Sadova St., Uman, 20300, tel.: (063) 857-53-08, https://orcid.org/ 0000-0002-9612-2218

THE FAIRY-TALE AND ROLE-PLAY METHOD IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES IN CONDITIONS OF INCLUSION

Abstract. The article examines the method of fairy-tale role-play in teaching foreign languages in conditions of inclusion, presents a model of effective teaching English of children with special needs using the method of fairy-tale role-play. The role and significance of using communicative role-playing games in working with children with special needs is substantiated. The stages of the role-playing game are highlighted. It was found that during the role-playing game it is useful to include different models of interaction between students and a teacher, in particular, work in pairs, in separate groups and individual work on the lesson depending on a child's developmental disabilities. The importance of adapting the content of educational materials to the needs of students with special needs is emphasized. Working with children with special needs is certainly special, and therefore teaching English is unique for such children and is a complex and multi-stage task aimed at the development of thinking, memory, attention, imagination, etc. It is noted that in the process of learning foreign languages, children with special needs may have difficulties, such as memory difficulties, high anxiety, low productive skills, understanding the usefulness of a foreign language for a future goal, low motivation for successful learning, self-confidence, independence in completing tasks, supporting others (teachers, parents, society), etc. To overcome the above-mentioned difficulties, it is necessary to search for new forms and methods of teaching foreign languages. A number of recommendations are offered in working with children with special needs in learning foreign languages, in particular, personalization of the learning process, interesting forms of conducting classes, tasks easy to complete, familiarizing students with the culture of a language, a relaxed learning atmosphere, etc.

Keywords: inclusive education, fairy-tale role-playing game, students with special needs, method of communicative learning, multisensory learning, effectiveness of learning, motivation of educational activity**.**

Постановка проблеми. Метою інклюзії в освіті є усунення соціального виключення дитини, яка виникає через негативне ставлення до різноманітності. Термін «інклюзивна освіта» оснований на соціальній моделі розуміння інвалідності, яка розглядає останню як еволюціонуючу концепцію, що виникає в результаті взаємодії між людьми з інвалідністю та бар'єрами у зовнішньому середовищі, які заважають їм повноцінно й ефективно брати участь у житті суспільства нарівні з іншими. Соціальна модель розуміння інвалідності прийшла на зміну медичній моделі її розуміння. Медична модель була спрямована насамперед на корекцію розвитку та психофізичного розвитку осіб з особливими потребами.

Інклюзивна освіта ґрунтується на ідеології усунення будь-якої дискримінації щодо учнів і водночас створення належних умов для отримання такими дітьми якісної освіти. Інклюзивна освіта визнає, що всі діти можуть навчатися в повній мірі свого потенціалу, а їхня індивідуальність заслуговує на повагу і є джерелом навчального досвіду для всіх учасників освітнього процесу.

Інклюзивна освіта у педагогіці – це, насамперед, освітня технологія, яка передбачає навчання та виховання дітей з особливими потребами у звичайних навчальних закладах, де створені відповідні умови для забезпечення максимальної ефективності освітнього процесу.

Робота з дітьми з особливими потребами, безумовно, особлива, а тому й навчання англійської мови унікальне для таких дітей та є складним і багатоетапним завданням націленим на розвиток мислення, пам’яті, уваги, уяви, тощо. Враховуючи освітні потреби дітей з особливими потребами, а також турботу сучасного суспільства про їхнє фізичне та психічне здоров'я, створено інклюзивну систему освіти в межах закладів загальної освіти.

Світова практика використання вчителями інноваційних методик у викладанні англійської як другої іноземної мови у навчанні дітей з особливими потребами доводить свою ефективність та надає цінні рекомендації вчителям щодо використання цих методик в класі. Зокрема, останнім необхідно бути готовими навчати учнів з різними характеристиками особливих потреб, коригувати й змінювати свої заняття відповідно до потреб кожної дитини, а також впроваджувати в навчання стратегії досягнення успіху таких дітей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання навчання учнів іноземних мов через рольову гру у своїх працях розглядали такі науковці як А. Манукян, А. Дургарян , О. Зима, В. Черниш, А. Демішева, К. Шаріпова та ін. Вивчення іноземних мов в умовах інклюзії є предметом розгляду праць таких вітчизняних науковців як О. *Дацків і* О. *Казачінер,* серед зарубіжних варто виділити К. Перес-Вальверде, Р. Руїс-Сесілія, В. Вуїнович, Є. Мазуркевич, К. Коль та ін. Однак в науковій літературі недостатньо вивчені аспекти навчання іноземних мов із застосуванням методу казково-рольової гри в умовах інклюзії.

Метою статті є опис методу казково-рольової гри, визначення особливостей його проведення у навчанні англійської мови дітей з особливими потребами, визначення рекомендацій щодо впровадження методу в навчання школярів в умовах інклюзії. Завданнями є проаналізувати наукову літературу з теми дослідження, описати особливості методу казково-рольової гри в умовах інклюзії, навести приклади казок для вивчення іноземних мов дітьми з особливими потребами та окреслити рекомендації для вчителів щодо впровадження методу в навчальну діяльність учнів в умовах інклюзії.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи казку як засіб вивчення іноземної мови необхідно звернутися до праць вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема, А. Манукян та А. Дургарян стверджують, що коли діти

починають вивчати іноземну мову, вони більше отримують інформації, ніж продукують результат, тому у викладацькій практиці необхідно використовувати щось привабливе для них. Використання казок у програмі вивчення англійської мови на початковому етапі є ідеальним та унікальним вступом до вивчення іноземної мови, оскільки останні представляють навчання дітям у мотивуючому та привабливому контексті [9, с 25].

К. Шаріпова припускає, що ефективність використання казки в мовленнєвому навчанні залежить не тільки від точного визначення її місця в системі навчання, а й від того, наскільки раціонально організована структура уроку та наскільки виважені навчальні можливості казки і узгоджені з цілями навчання. В структурі уроку навчання усного мовлення дослідниця розглядає чотири етапи: підготовчий етап – для усунення мовних труднощів, сприйняття казки – під час першого читання, контроль розуміння основного змісту й розвитку мови та етап формування усних навичок [11, с. 1175].

Л. Мікешова вважає використання літературних творів на уроках мови здобутком для розвитку мовної свідомості учнів, а також їх особистості; літературний твір може створити незвичайну атмосферу на уроці, привнести позитивні зміни в рутинні уроки англійської мови, тощо. Вона стверджує, що підготовка уроку-рольової гри займає багато часу і також вимагає значних зусиль, однак, якщо робота добре організована, інвестиції зусиль можуть принести величезну винагороду, а «відчуття досягнутого результату» задовольнять обидві сторони [8, с. 17].

О. Зима зазначає, що рольова гра мотивує розумову діяльність, оскільки учні опиняються в ситуації, коли актуалізується необхідність щось сказати, попросити, дізнатися, довести, чимось поділитися зі співрозмовником та підкреслює, що ігри позитивно впливають на формування пізнавальних інтересів учнів, сприяють свідомому засвоєнню іноземної мови, розвитку таких якостей, як самостійність, ініціативність та почуття колективізму [3].

Л. Мікешова підкреслює, що під час роботи з казкою в класі іноземною мовою корисно включати різні моделі взаємодії учнів і вчителя, зокрема робота в парах, яка спрямована як на розмовні навички, так і на відтворення певних граматичних моделей, у виконанні завдання «знайти відмінність» і «упорядкувати малюнки» та групова робота, яка зосереджується на усній практиці і сприяє позитивній атмосфері в класі [8, с. 25].

Ідею використання казок у вивченні іноземних мов підтримує К. Коль, зазначаючи, що багатовимірність казок робить їх ідеальним засобом для вивчення грамотності з точки зору лінгвістичного та когнітивного навчання. Казки природним чином відображають наративні пошуки героя, під час яких герой зустрічається з викликом, витримує конфлікт, діє та досягає своєї мети. У цьому контексті казки підтримують учня у пошуку нових методів вирішення проблем і трансформації їх у повсякденному житті [7, 365-389].

О. Дацьків підкреслює, що особливу увагу у вивченні іноземних мов в умовах інклюзії, варто зосередити на покроковому алгоритмі дій для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, нервовими розладами та затримкою психічного розвитку. Таким учням зазвичай важко зосередитися на великому та складному (на їх погляд) завданні. Саме тому його виконання невеликими послідовними кроками буде більш ефективним. Використання простої лексики, коротких команд, введення навчальної рутини (привітання, поле для написання домашнього завдання, запитання на початку і наприкінці уроку тощо) є необхідним для всіх дітей. Вважається, що короткі та прості фрази краще й швидше сприймаються та засвоюються дітьми молодшого шкільного віку, а повторювані дії утворюють так звану «безпечну» атмосферу та допомагають уникнути стресу [1, с. 46].

Викладання англійської мови для дітей з особливими потребами, за Є. Мазуркевич, включає в себе комунікативне навчання, кооперативне навчання та допоміжні засоби (інтерактивні дії, музика, ігри, картки, рукоділля, тощо). Методи досягнення освітніх цілей в навчанні дітей з особливими потребами різноманітні – наочні (зображення, конкретний предмет, флеш-картки), словесні методи та демонстрація явищ і ситуацій.

Дитина з особливими потребами може використовувати спеціально виготовлені тактильні книжки, фліп-чарти, інтерактивну дошку в мультимедійному класі, а також допоміжні технології [12 с. 153].

Заняття можна проводити в групах та індивідуально. Для роботи з дітьми з множинними вадами розвитку або дітьми з порушенням зору спочатку потрібно практикувати індивідуальну роботу або роботу в парах. Однак, якщо вчитель працює з дітьми зі специфічними вадами навчання, необхідно працювати з класом як однією групою. Така діяльність мотивує дітей до роботи, навіть, якщо вони помилково виконали завдання, діти не змагаються між собою, тому почуваються захищеними й убезпеченими. Діти з ортопедичними вадами почуваються скоріше щасливими, ніж утисненими, беручи участь у таких заходах. Структура діяльності на занятті не є жорсткою і залежить від творчості вчителя та учнів.

В інклюзивному класі важливо адаптувати навчальні матеріали під потреби учнів з особливими потребами, а саме: пов’язати зміст із інтересами учнів; стимулювати розвиток когнітивних навичок і мовлення; додати візуальні елементи (анімацію, таблиці, дизайн сторінки тощо); переглянути макет навчальних матеріалів; збільшити друк тексту; спростити завдання; використовувати матеріали згідно із рівнем дитини, створити продуктивне навчання, націлене на соціалізацію учня; відповідати національній навчальній програмі.

Однак, в процесі навчання іноземних мов дітей з особливими потребами можуть виникати труднощі, на кшталт труднощів з пам'яттю, висока тривожність, низькі продуктивні навички, розуміння корисності іноземної

мови для майбутньої цілі, низька мотивація для успішного навчання, впевненість у собі, незалежність у виконанні завдань, підтримка інших (вчителів, батьків, суспільства), тощо.

Для подолання вищезазначених труднощів необхідним є пошук нових форм і методів навчання іноземних мов. О. Казачінер вважає, вчителям іноземних мов необхідно навчитися ефективно застосовувати специфічні форми, методи та прийоми навчання іноземної мови дітей з особливими освітніми потребами, серед яких арт-терапія та її різновиди, зокрема казкотерапія, музикотерапія, використання образотворчої діяльності, техніка квілінг, логопедична ритміка, робота з інтерактивною книгою, білінгвістичний метод навчання, проведення роботи із закритою картиною. Крім того, варто не забувати про використання нових інформаційних технологій у навчанні, невербальних засобів спілкування, використання наочних, словесних та практичних методів навчання іноземної мови, різних видів дидактичних ігор (зокрема мовленнєвих), проведення нетрадиційних уроків тощо [5, с. 166].

У педагогіці також виділяють підходи до навчання дітей з особливими потребами. Зокрема, К. Перез та ін. дотримуються принципів *універсального дизайну* для навчання, оскільки цей підхід створює простір, в якому як діти з обмеженими можливостями, так і діти без них отримують користь один від одного [10]. Принцип дозволяє змінювати навчальні цілі й матеріали, стратегії їх досягнення, що використовуються для задоволення потреб учнів з особливими потребами для їх максимізації та в забезпеченні доступу до різноманітного навчання. Він ґрунтується на соціоконструктивізмі, який посилює значення навчання через зміну навчального контенту та активну й цілісну діяльність, зорієнтовану на учня. Така навчальна система поєднує фундаментальні принципи і методи інклюзивної освіти, оскільки вона переходить від моделі сегрегації, яка обертається навколо різноманітних можливостей навчання, до моделі інклюзії.

Метод комунікативного навчання мові (CLT) і *навчання мові на основі завдань* (TBLL) сприяють розвитку комунікативної компетенції та підкреслюють відповідну роль в мовному, соціальному та культурному розвитку учнів з особливими потребами.

Інший метод, на який варто звернути увагу, це *метод повного фізичного реагування* (TPR). Він особливо буде корисним для учнів з особливими потребами, оскільки оптимізує процеси обробки і зберігання інформації шляхом встановлення зв'язків між кінезикою та пам'яттю дитини.

Мультисенсорне навчання є відомим підходом поєднання візуальних, слухових і кінестетичних каналів для сприяння вивченню іноземної мови. Він також сприяє розвитку уваги, пам'яті, мотивації учнів з інтелектуальними вадами та створенню більш позитивної й спокійної атмосфери в класі.

Адаптація граматичного, фонетичного й лексичного матеріалу для учня з особливими потребами зосереджена, перш за все, на спрощенні складності

того, чи іншого виду діяльності на занятті. Вивчення граматики потребує високоякісної візуалізації, використання кольорових шаблонів для полегшення пояснень. Фонетичні навички формуються шляхом подання транскрипції аудіотекстів, щоб учень з особливими потребами міг прочитати їх і завчасно ознайомитися з текстом або діалогом. Для розвитку навичок письма надаються додаткові вказівки та інструкції для забезпечення правильного виконання цього виду діяльності. Комплексні вправи з читання адаптовані для того, щоб учень з особливими потребами висвітлював основні ідеї тексту з аудіовізуальною допомогою.

О. Казачінер підкреслює, що лінгвістичні навчальні казки є ефективним засобом формування й розвитку предметної компетентності школярів. З їхньою допомогою учні ознайомлюються з явищами іноземної мови у невимушеній ігровій формі. Авторський досвід створення навчальних казок свідчить про те, що засобами казки доцільно сприяти розвитку не лише предметної, а й життєвої компетентності дитини загалом [4, с. 65-66].

Матеріал казки можна, зокрема, адаптувати та модифікувати залежно від віку, класу та рівня мовної та мовленнєвої підготовки школярів. Учитель може використовувати окремі фрагменти або повністю всю розробку уроку. Для проведення можна використовувати декорації, мультимедійні презентації, а також окремі підготовлені матеріали для завдань у парах або групах.

Рольову гру, як правило, проводять на заключному етапі вивчення теми. У проведенні рольової гри на уроці іноземної мови вчителю слід дотримуватися певних вимог:

- Гра повинна стимулювати мотивацію до навчання, викликати в учнів інтерес і бажання добре виконати завдання.
- Рольову гру потрібно добре підготувати та організувати.
- Рольова гра неодмінно проводиться в доброзичливій, творчій атмосфері, викликає в учнів почуття задоволення, радості.
- Рольова гра має бути прийнята всією групою.
- Гра організовується таким чином, щоб учні могли в активному розумовому спілкуванні з максимальною ефективністю використовувати навчальний матеріал, що відпрацьовується. [1].

Для проведення уроку-рольової гри для дітей з особливими потребами доцільно обирати відомі казки. На нашу думку це можуть бути як адаптовані українські народні казки («Рукавичка, «Коза-дереза»), так і зарубіжні, як наприклад, «Червона шапочка», «Попелюшка», «Джек і бобове стебло», тощо.

Рольову гру на основі можна умовно розділити на три етапи. *На підготовчому етапі* дітей необхідно поінформувати про інсценізацію казки, повторити сюжет українською мовою та підготувати необхідний наочний матеріал для проведення рольової гри. Вчитель повинен здійснити роботу з опрацювання лексики до казки, яка передбачає створення словника у картинках – малюнки персонажів казки, тощо. Цей метод дозволить здійснити

роботу над введенням і запам'ятовуванням лексичних одиниць, що є необхідною складовою в інсценізації історії.

Для інсценізації казки гри можна приклеїти розмальовки персонажів на палички і в наступному етапі використовувати в якості лялькового театру. На етапі підготовки матеріалу до казки необхідним є повторення лексики, для кращого запам'ятовування слів. Наприклад, під час процесу підготовки фігурок персонажів, рідної мовою вчитель вимовляє послідовність виконання завдань поєднуючи їх з англомовними назвами – «Діти, сьогодні ми будемо виготовляти (a frog, a mouse, a bear, etc.)….; вони живуть у лісі…; тепер вирізаємо тварин…. (a frog, a mouse, a bear, etc.)», а команди «Заходь» (Come in), «Живи з нами» (Live with us) та ін. називаємо виключно англійською мовою. На практиці діти відпрацьовують у парах лексичний запас з теми. Після того як вони вивчили свої слова-назви тварин, їм пропонують помінятися ролями. Коли учасники інсценізації казки готові, вчитель просить їх виступити перед класом.

*Проведення рольової гри***.** Діти самі відтворюють візуалізований сюжет казки за допомогою фігур персонажів, називаючи їх англійською мовою. Вчитель спостерігає за процесом інсценізації і втручається лише тоді, коли у дитини виникають труднощі із назвою тварини чи команд. Інший варіант – попросити дітей допомогти один одному.

На заключному етапі відбувається процес оцінювання мовної діяльності дітей, аналіз мовних помилок та обговорення комунікативної поведінки учасників гри. Важливою є оцінка вчителем ефективності проведення рольової гри та перевірка якості засвоєння нових слів і граматичних виразів. Однак, не слід акцентувати занадто багато уваги на мовних помилках, навпаки, вчитель може спрогнозувати типові помилки у мовленні учнів під час рольової гри і створити атмосферу «успіху» у подоланні недоліків гри.

Щодо рекомендацій для вчителів у роботі з дітьми з особливими потребами у вивченні іноземних, можна виділити наступне:

- персоналізувати процес навчання;
- зробити свої заняття цікавими;
- подати заняття в цікавій формі;
- пропонувати дітям завдання на вибір;
- ставити посильні завдання;
- ознайомлювати учнів з культурою мови;
- створювати невимушену атмосферу навчання;
- розвивати добрі стосунки з учнями, подавати особистий приклад.

Висновки. Отже, для планування навчального процесу дітей з особливими потребами потрібен творчий, командний, динамічний та індивідуальний підхід. Метод казково-рольової гри є ефективною формою навчання іноземної мови дітей з особливими потребами, оскільки вона сприяє формуванню мотивації до вивчення іноземних мов, розвиває комунікативні

навички, пам'ять, мислення, увагу, активізує пізнавальну діяльність дитини. Успішному виконанню завдань у навчанні дітей з особливими потребами сприяють методи комунікативного навчання мові, метод повного фізичного реагування і мультисенсорне навчання. Вчителям стануть у нагоді рекомендацій у роботі з дітьми з особливими потребами у вивченні іноземних мов, зокрема персоналізація процесу навчання, цікаві форми проведення занять, завдання на вибір посильні для виконання, ознайомлення учнів з культурою мови, невимушена атмосфера навчання, тощо.

Вивчення впливу рольових ігор на формування іншомовної комунікативної компетентності дітей з особливими потребами є перспективним напрямком інклюзивної педагогіки.

Література:

1. *Дацків* О., Чернявська С. *Особливості* інклюзивного навчання іноземної мови в початковій школі/О. Дацьків, С. Ченявська// Іноземні мови.- 2021.- № 3. -С .44-50.

2. Демішева А. К. Рольові ігри на уроках англійської мови. *Англійська мова та література*. - 2010. -№13. -С.28-36.

3. Зима О. Рольові ігри з англійської мови як засіб активізації пізнавальної діяльності [Електронний ресурс] – Режим https://urok.osvita.ua/materials/edu_technology/49325/

4. Казачінер О.С. Казкотерапія як засіб педагогічної реабілітації дітей із труднощами у засвоєнні іноземної мови/ *О.С. Казачінер//* Інноваційна педагогіка. -2020.- 20 (І). -С. 64-67.

5. *Казачінер*, О. С. *Навчання іноземних мов дітей* з *особливими освітніми потребами / О.С. Казачінер//* Інноваційна педагогіка. -2019.-№ 11. – С.164-168.

6. Черниш В. В. Організація та проведення рольових ігор на уроках іноземної мови/ В. В Черниш // *Іноземні мови*. -2010. -№ 4. - С. 7-15

7. Kole K. (2018). The role of fairy tales in affective learning: Enhancing adult literacy and learning in FE and community settings. Australian Journal of Adult Learning. Volume 58, (3). Pp. 365-389.

8. Mikešová L. (2006). The Usage of Fairy Tales in English Lessons and Their Influence on Children's Social Development. Theses.- 105 pp.

9. Manukyan A. M., Durgaryan A. M. (2019) Developing Speaking Skills Through Fairy Tales in Elementary School. Science Review. 3(20). doi: 0.31435/rsglobal_sr/31032019/6384

10. Pérez-Valverde, C., Ruiz-Cecilia, R.; Medina-Sánchez, L.; Guijarro-Ojeda, J.R. (2021) Coping with Challenges in Teaching Foreign Languages to Children with Mild Intellectual Disabilities: Stakeholders' Perspectives. *Mathematics*. *9*. 906. Retrieved from https://doi.org/ 10.3390/math9080906

11. Sharipova C. (2021)The role of fairy tales in the teaching of English. Scientific progress. Volume 2. Issue 6. Pp. 1175-1180.

12. Vujinović V., Mazurkievič J. (2013). Teaching Languages to Children with Disabilities. Integrating Culture and Language Teaching in TEYL Conference Proceedings No. 16. Pp. 143-156.

References:

1. *Daczkiv O., Chernyavska S. (2021) Osoblyvosti inklyuzyvnogo navchannya inozemnoyi movy` v pochatkovij shkoli [Peculiarities of inclusive foreign language teaching in primary school] Inozemni movy - Foreign languages, 3, 44-50.* [in Ukrainian].

2. Demisheva A. K (2010). Rolovi ihry na urokakh anhliiskoi movy [Role-playing games on English lessons]. *Anhliiska mova ta literatura - English language and literature*, 13, 28-36. [in Ukrainian].

3. Zyma O. Rolovi ihry z anhliiskoi movy yak zasib aktyvizatsii piznavalnoi diialnosti [English role-playing games as a means of activating cognitive activity] Retrieved from https://urok.osvita.ua/materials/edu_technology/49325/ [in Ukrainian].

4. Kazachiner O.S.(2020) Kazkoterapiya yak zasib pedagogichnoyi reabilitaciyi ditej iz trudnoshhamy` u zasvoyenni inozemnoyi movy *[F*airy tale therapy as a means of pedagogical rehabilitation of children with difficulties in learning a foreign language*]* ` *Innovacijna pedagogika- Innovative pedagogy* , 20 (I), 64-67 [in Ukrainian].

5. .Kazachiner O.S.(2019) *Navchannya inozemnyh mov ditej z osoblyvymy` osvitnimy` potrebamy`[Teaching foreign languages to children with special educational needs] Innovacijna pedagogika- Innovative pedagogy* , 11, 164-168 [in Ukrainian].

6. Chernysh V. V (2010). Organizaciya ta provedennya rolovyh igor na urokah inozemnoyi movy [Organization and conduct of role-playing games in foreign language lessons]` *Inozemni movy`.- Foreign languages*, 4, 7-15 [in Ukrainian].

7. Karly K. (2018). The role of fairy tales in affective learning: Enhancing adult literacy and learning in FE and community settings. *Australian Journal of Adult Learning*, 58, (3), 365-389 [in English].

8. Mikešová L. (2006) . The Usage of Fairy Tales in English Lessons and Their Influence on Children's Social Development. Theses. 105 [in English].

9. Manukyan A. M., Durgaryan A. M. (2019) Developing Speaking Skills Through Fairy Tales in Elementary School. *Science Review*, 3(20), doi: 10.31435/rsglobal_sr/31032019/6384 [in English].

10. Pérez-Valverde, C., Ruiz-Cecilia, R.; Medina-Sánchez, L.; Guijarro-Ojeda, J.R. (2021) Coping with Challenges in Teaching Foreign Languages to Children with Mild Intellectual Disabilities. *Stakeholders' Perspectives*. *Mathematics, 9,* 906. Retrieved from https://doi.org/ 10.3390/math9080906 [in English].

11. Sharipova C. (2021) The role of fairy tales in the teaching of English. *Scientific progress*, 2 (6), 1175-1180 [in English].

12. Vujinović V., Mazurkievićć J. (2013). Teaching Languages to Children with Disabilities. *Integrating Culture and Language Teaching in TEYL*. Conference Proceedings No. 16, Pp.143-156 [in English].